

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 361/2023-8

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Roberta Šorla (sudca spravodajca) a sudcov Petra Straku a Martina Vernarského v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], zastúpenej Ing. JUDr. Vojtechom Keselým, CSc., advokátom, Košická 56, Bratislava, proti rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 2Cdo/27/2021 z 28. februára 2023 takto

rozhodol:

Ústavnú sťažnosť **odmieta**.

Odôvodnenie:

I.

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 15. júna 2023 domáha vyslovenia porušenia základného práva podľa čl. 46 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom najvyššieho súdu v civilnom spore.

II.

2. V spore žalujúcej Slovenskej republiky (ďalej len „štát“), za ktorú konali [REDAKOVANÉ] (ďalej len „štátny podnik“), proti žalovanému sťažovateľovi okresný súd rozsudkom z 20. mája 2016 určil, že štát je vlastníkom pozemkov, ktoré boli dovtedy vedené vo vlastníctve sťažovateľa a ktoré mu boli vydané protokolom medzi štátom, za ktorý konal okresný úrad, a sťažovateľom z 30. apríla 2003 podľa § 2 ods. 1 zákona Slovenskej národnej rady č. 138/1991 Zb. o majetku obcí v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o majetku obcí“). Podľa tohto ustanovenia do vlastníctva obcí prechádzajú z majetku štátu veci, ku ktorým patrilo k 24. novembra 1990 právo hospodárenia národným výborom, na území ktorých sa pozemky nachádzajú. Podľa okresného súdu sporné pozemky tvoria lesný majetok štátu a národný výbor k nim nikdy nemal právo hospodárenia. Preto tieto pozemky nemohli podľa § 2 ods. 1 zákona o majetku obcí prejsť na sťažovateľa.

3. Proti rozsudku okresného súdu podal sťažovateľ odvolanie s tým, že pozemky na neho prešli zákonom predpokladaným spôsobom, a tým boli splnené podmienky vzniku jeho vlastníckeho práva. Podľa sťažovateľa protokol je zásahom orgánu verejnej správy, a preto sa dotknutá osoba

svojich práv mohla domáhať správnu žalobou, čo vylučuje naliehavý právny záujem na určovacej žalobe. Tiež namietol oprávnenie štátneho podniku konať za štát, keďže ide o podnikateľa so záujmami, ktoré nie sú v zhode so záujmami štátu.

4. Krajský súd rozsudok okresného súdu potvrdil. Dospel k záveru, že na žalobe je naliehavý právny záujem v dôsledku spornosti prechodu vlastníckeho práva štátu na sťažovateľa, ktorý je ako vlastník evidovaný v katastri nehnuteľností. Vlastníctvo sťažovateľa odvodené z § 2 ods. 1 zákona o majetku obcí bolo možné preskúmať určovacou žalobou ako vhodným procesným nástrojom ochrany práv štátu. K oprávneniu štátneho podniku konať za štát krajský súd odkázal na zákon Slovenskej národnej rady č. 330/1991 Zb. o pozemkových úpravách, usporiadaní pozemkového vlastníctva, pozemkových úradoch, pozemkovom fonde a o pozemkových spoločenstvách v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 330/1991 Zb.“), podľa ktorého v spore o vlastníctvo štátu k lesným pozemkom koná za štát správca, a § 50 ods. 6 zákona č. 326/2005 Z. z. o lesoch v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o lesoch“), podľa ktorého správca zastupuje vlastníka v konaní pred súdom aj vtedy, ak je vlastnícke právo štátu sporné. K podstate sporu krajský súd zvýraznil, že k zápisu vlastníckeho práva sťažovateľa došlo na základe protokolu podľa zákona o majetku obcí napriek tomu, že na to neboli splnené podmienky, keďže národný výbor k nim nemal právo hospodárenia.

5. Proti tomuto rozsudku krajského súdu podal sťažovateľ dovolanie z dôvodov podľa § 420 písm. c) a e) Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) a § 421 ods. 1 písm. b) CSP, pričom ústavnou sťažnosťou namietaným uznesením najvyšší súd dovolanie sťažovateľa ako nedôvodné zamietol.

6. Sťažovateľ k dovolaciemu dôvodu podľa § 420 písm. c) CSP (strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník) uviedol, že štátny podnik je oprávnený zastupovať štát v sporoch o určenie vlastníckeho práva k pozemkom len v prípade, ak je štát žalovaný. Najvyšší súd k tomu uviedol, že o procesnej spôsobilosti štátu nemožno mať pochybnosti (3Cdo/398/2012) a z dovolania nemožno vyvodiť, že by štát v spore nemal procesnú spôsobilosť. Námietka sťažovateľa je len poukazom na nesprávne označenie žalobcu v rozsudku. Z toho nemožno vyvodiť, že by bol naplnený dovolací dôvod podľa § 420 písm. c) CSP, ktorý je daný, len ak ten, kto bol stranou, nemal spôsobilosť samostatne konať pred súdom a za neho nekonal či už zákonný zástupca alebo opatrovník.

7. Sťažovateľ k dovolaciemu dôvodu podľa § 420 písm. e) CSP (rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd) uviedol, že štát mohol napadnúť nezákonnosť protokolu v správnom súdnictve. To nemožno obchádzať určovacou žalobou v civilnom spore, keďže k zásahu do práva štátu došlo nezákonným postupom orgánu verejnej správy. Preto na rozhodnutie sporu bol príslušný správny, a nie civilný súd, ktorého úlohou by bolo posúdiť zákonnosť protokolu. K tomu najvyšší súd poukázal na to, že dôvod podľa § 420 písm. e) CSP je daný len vtedy, ak rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd. Z dovolania však nevyplýva žiadna argumentácia odkazujúca na zaujatosť rozhodujúcich sudcov alebo nesprávne obsadenie okresného alebo krajského súdu. Preto tento dovolací dôvod nie je daný. K tomu najvyšší súd doplnil, že o tom, či vec spadá pod civilné alebo správne súdnictvo, rozhoduje predmet sporu vymedzený žalobou, z ktorej je zrejmé, že žalobca sa domáhal určenia vlastníckeho práva, čo je typický civilný spor.

8. K dovolaciemu dôvodu podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP sťažovateľ uviedol, že rozhodnutie krajského súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá v rozhodovacej praxi najvyššieho súdu nebola riešená, a to, či štátny podnik bol oprávnený zastupovať štát v spore o určenie vlastníckeho práva. K tomu najvyšší súd uviedol, že táto otázka už bola vyriešená v jeho rozhodnutí č. k. 2MCdo/21/2008 z 24. novembra 2009, a to tak, že štátny podnik je podľa zákona č. 330/1991 Zb. v znení účinnom od septembra 2005 a podľa § 50 ods. 6 zákona o lesoch oprávnený konať za štát aj v sporoch o určenie vlastníctva k lesnému majetku. Vzhľadom na takto už skôr vyjadrený právny názor najvyšší súd dospel k záveru, že nemožno uvažovať o tom, že krajský súd riešil doteraz neriešenú právnu otázku a v dovolaní namietanom rozhodnutí sa odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe najvyššieho súdu. Zároveň uviedol, že nie je dôvod na to, aby sa od toho názoru odklonil. Preto štátny podnik bol v spore oprávnený konať za štát a zaň podať žalobu o určenie vlastníckeho práva proti sťažovateľovi. Najvyšší súd doplnil, že sťažovateľ nesprávne interpretuje § 50 ods. 6 zákona o lesoch v tom zmysle, že štátny podnik je štát oprávnený zastupovať, len ak by bol žalovaný. Takýto výklad opomína znenie zákona a v rozpore s požiadavkou rovnakého obsahu vlastníckeho práva by bolo, ak by sa štát nemohol domáhať ochrany vlastníckeho práva určovacou žalobou.

III.

9. Sťažovateľ opisuje svoju argumentáciu v konaní pred všeobecnými súdmi. Tvrdí, že bolo v rozpore s dobrými mravmi, ak štát po rokoch namiesto správnej žaloby podal určovaciu žalobu a civilné súdy na tejto žalobe zistili naliehavý právny záujem. Podľa sťažovateľa protokol, na základe ktorého bolo zapísané jeho vlastnícke právo, nebol rozhodnutím, ale iným zásahom správneho orgánu, proti ktorému sa štát mohol brániť správnou žalobou. Štát však tento prostriedok obišiel žalobou o určenie, ktorej prejednaniu všeobecné súdy nezabránili. Takáto žaloba však ako právny úkon obsahom a účelom odporuje zákonu alebo ho obchádza alebo sa prieči dobrým mravom, a preto je neplatná. Vecným rozhodnutím o nej bola porušená právna istota, keďže rozhodujúcim prostriedkom zákonom ustanovených právnych istôt sú premlčacie a prekluzívne lehoty. Pokiaľ súd rozhodne o žalobe, ktorá svojím účelom obchádza zákon a prieči sa dobrým mravom, je jeho rozhodnutie nezákonné a porušuje právo na spravodlivý proces.

IV.

10. Ústavný súd nevykladá iné ako ústavné zákony, a preto musí preskúmať len to, či sa tieto zákony nevyložili spôsobom, ktorý je arbitrárny alebo ústavne neudržateľný pre zjavné pochybenia alebo omyly v posudzovaní obsahu takýchto právnych úprav (II. ÚS 348/08). Ústavný súd za protiústavné považuje tie rozhodnutia, odôvodnenie ktorých je úplne odchylné od veci samej alebo extrémne nelogické so zreteľom na preukázané skutkové a právne skutočnosti (IV. ÚS 150/03, I. ÚS 301/06). Rovnako o takýto stav ide aj vtedy, ak závery, ktorými sa všeobecný súd vo svojom rozhodovaní riadil, by zásadne popreli účel a význam zákonného predpisu (I. ÚS 352/06). Z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva vyplýva, že rozhodnutie vnútroštátneho súdu možno považovať za svojvoľné a také, ktoré narúša spravodlivosť konania, iba v prípade, ak sú v ňom vyjadrené dôvody založené na zjavnej skutkovej alebo právnej chybe vnútroštátneho súdu, dôsledkom čoho došlo k odopretiu spravodlivosti (Moreira Ferreira, bod 85; Navalnyy a Ofitserov proti Rusku z 23. 2. 2016, sťažnosti č. 46632/13 a č. 28671/14, bod 119).

11. V ústavnou sťažnosťou namietanom rozhodnutí najvyšší súd v nadväznosti na dovoláciu argumentáciu formuloval tri právne závery. Podľa prvého zo skutočností, že za štát v spore o určenie vlastníckeho práva konal štátny podnik, nemožno dospieť k záveru, že štát podľa § 420 písm. c) CSP nemal spôsobilosť samostatne konať pred súdom. Podľa druhého právneho názoru z toho, že bolo vecne rozhodnuté o žalobe štátu o určenie vlastníckeho práva, nemožno dospieť k záveru, že podľa § 420 písm. e) CSP vo veci rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd. Napokon najvyšší súd odkazom na svoje predchádzajúce rozhodnutie formuloval záver, ktorého podstatou je to, že v spore o určenie vlastníckeho práva k lesným pozemkom môže za štát ako žalobcu konať štátny podnik.

12. Podstatou ústavnej sťažnosti sťažovateľa je však argumentácia, ktorá nesmeruje k podstate týchto najvyšším súdom formulovaných právnych záverov. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti netvrdí, že by právne posúdenie najvyššieho súdu vychádzalo z právneho záveru, ktorý by bolo možné charakterizovať ako zjavný právny omyl. Argumentácia sťažovateľa smeruje k tomu, že o žalobe sťažovateľa nemalo byť vecne rozhodnuté, keďže štát sa svojich práv mohol domáhať správnu žalobou proti protokolu v lehotách stanovených Občianskym súdnym poriadkom. Z toho vyvodzuje, že na určovacej žalobe nebol daný naliehavý právny záujem. Ak súdy napriek nedostatku naliehavého právneho záujmu žalobe vyhovelí, viedlo to k narušeniu právnej istoty nastolenej tým, že základom jeho vlastníckeho práva bol protokol vydaný správnym orgánom, ktorý nebol namietaný správnu žalobou.

13. Táto argumentácia sťažovateľa však vôbec nesmeruje k tým otázkam, ktoré na základe dovolania sťažovateľa vyriešil najvyšší súd v ústavnou sťažnosťou namietanom rozhodnutí. Ústavný súd je viazaný rozsahom a dôvodmi ústavnej sťažnosti. Dôvody ústavnej sťažnosti zjavne nesmerujú k právnym záverom namietaného rozhodnutia najvyššieho súdu, a preto z nich nemožno vyvodiť to, že by ním došlo k porušeniu ústavných práv sťažovateľa podľa čl. 46 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru. Preto je ústavná sťažnosť zjavne neopodstatnená a ako taká bola podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov odmietnutá.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 13. júla 2023

Robert Šorl
predseda senátu